

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Anskaffelsesstrategi

Vedtatt i Fylkestinget 16.12.2020

2021-2024

***Fylkeskommunens anskaffelser
skal gjøres profesjonelt,
effektivt og virkningsfullt.***

Innhold

1	Innledning	2
1.1	Generelt	2
1.2	Anskaffelsesprosessen	3
1.3	Fylkeskommunens anskaffelser	4
1.4	Bærekraftig samfunnsutvikling	6
1.5	Kompetanse	6
1.6	Grensesnitt andre reglement, vedtak og føringer	6
2	Satsningsområder	7
2.1.1	Innovasjon	7
2.1.2	Verdiskaping gjennom grønn omstilling.....	8
3	Visjon og hovedmål.....	8
3.1	Visjon.....	8
3.2	Hovedmål	8
4	Delmål	9
4.1	Generelt	9
4.1.1	Bidra til bedre behovsdekning og møte fremtidens behov	9
4.1.2	Bidra til effektiv tjenesteproduksjon gjennom bedre ressursutnyttelse	10
4.1.3	Anskaffelser skal gjennomføres raskere, enklere og digitalt	11
4.1.4	Vise samfunnsansvar i anskaffelsene	12
5	Implementering	13
5.1	Måling og rapportering	13
5.2	Økonomiske og administrative konsekvenser	14
5.3	Kritiske suksessfaktorer	14
5.4	Gevinstrealisering	14
5.5	Tilgjengeliggjøring av strategi	14
6	Transport til ansatte og politikere på tjenestereise	15

1 Innledning

1.1 Generelt

Vestfold og Telemark fylkeskommune kjøper årlig varer og tjenester for rundt 2 milliarder kroner. I tillegg utgjør investeringer rundt 12 % av budsjett i økonomiplanperioden 2021-2024.

Anskaffelsesstrategien beskriver en overordnet tenkning og adferd for anskaffelser, og skal gi et felles grunnlag for gjennomføring av anskaffelser og sikre effektiv ressursbruk.

Anskaffelser er et strategisk viktig område for fylkeskommunen, og skal være med på å sikre at fylkeskommunens mål nås.

Fylkeskommunen skal sørge for at alle anskaffelser gjennomføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter, politiske vedtak og administrative rutiner, samt de krav som stilles til miljø og samfunnsansvar. Anskaffelsesprosessene skal bidra til å skape tillit hos befolkningen, i leverandørmarkedet og internt i organisasjonen.

Anskaffelsesstrategien skal understøtte fylkeskommunens prioriterte satsingsområder som er:

- Verdiskaping gjennom grønn omstilling
- Samhandling for å løse komplekse samfunnsutfordringer
- FNs bærekraftsmål som er innført som et styrende prinsipp i fylkeskommunen, med følgende prioriterte bærekraftsmål:
 - 4. God utdanning
 - 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
 - 9. Industri, innovasjon og infrastruktur
 - 10. Mindre ulikhet
 - 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn
 - 12. Ansvarlig forbruk og produksjon
 - 13. Stoppe klimaendringene
 - 17. Samarbeid for å nå målene

Alle anskaffelser skal gjennomføres i tråd med Lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Fylkeskommunen som oppdragsgiver skal opptre i samsvar Anskaffelseslovens § 4 grunnleggende prinsipper *om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet*.

Anskaffelser med en kontraktsverdi under kr 100.000 eks mva er ikke omfattet av anskaffelsesregelverket. En slik anskaffelse skal, så langt det er mulig, baseres på sunn konkurranse mellom seriøse aktører.

Anskaffelsesstrategien gjelder for alle anskaffelser som gjennomføres i fylkeskommunen. Den gjelder for alle fasene i anskaffelsesprosessen, fra planlegging av anskaffelsen til kontraktens avslutning.

Anskaffelsesstrategien kan ved behov revideres.

1.2 Anskaffelsesprosessen

Anskaffelsesprosessen i fylkeskommunen følger Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring (DFØ) sin standard prosessmodell for gjennomføring av en offentlig anskaffelse.

Anskaffelsesprosessen består av tre hovedprosesser:

1. *Forberedelsesfasen*

Mulighetene for å påvirke anskaffelsen er størst i denne fasen. Det er derfor viktig å foreta en grundig behovskartlegging og planlegge anskaffelsen godt. Det skal lages en konkret strategi for konkurransen, og gjennomføring av konkurransen skal forberedes.

2. *Konkurransgjennomføringsfasen*

Konkurransen skal kunngjøres, tilbudene skal evalueres, tilbud skal velges og avtale(r) inngås med leverandør(e).

3. *Kontraktoppfølgingsfasen*

Forberede kontraktsgjennomføring, bruke avtalen og drive aktiv kontraktsforvaltning gjennom hele avtaleperioden.

Kilde figur: DFØ, www.anskaffelser.no

1.3 Fylkeskommunens anskaffelser

Det anslås at fylkeskommunen har mellom 3.500 – 4.000 leverandører pr 2020.

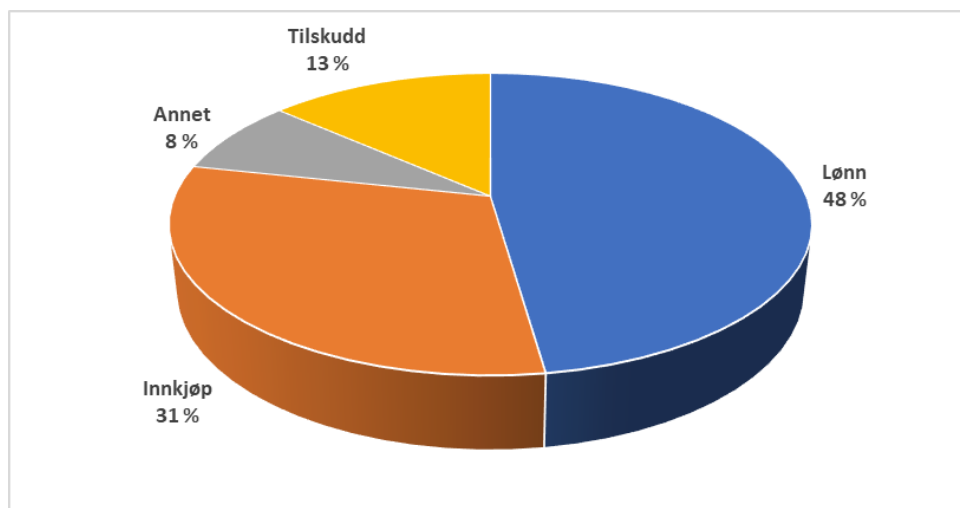
Eksempler på fylkeskommunens anskaffelser:

- Bygg og anlegg
 - Utbygging, vedlikehold og drift av fylkeskommunale bygg
 - Utbygging, vedlikehold og drift av fylkeskommunale veier
- Kollektiv transport
- Energi
- Digitale løsninger og IT-infrastruktur
- Konsulent- og rådgivningstjenester
- Bank, forsikring og juridiske tjenester
- Kontormateriell (rekvisita, inventar og møbler)
- Renholdsutstyr og -midler
- Næringsmidler
- Arbeidstøy
- Renovasjon
- Varer og tjenester til tannhelse sektoren
- Varer og tjenester til opplæring og folkehelse

Oversikt over fylkeskommunens forbruk

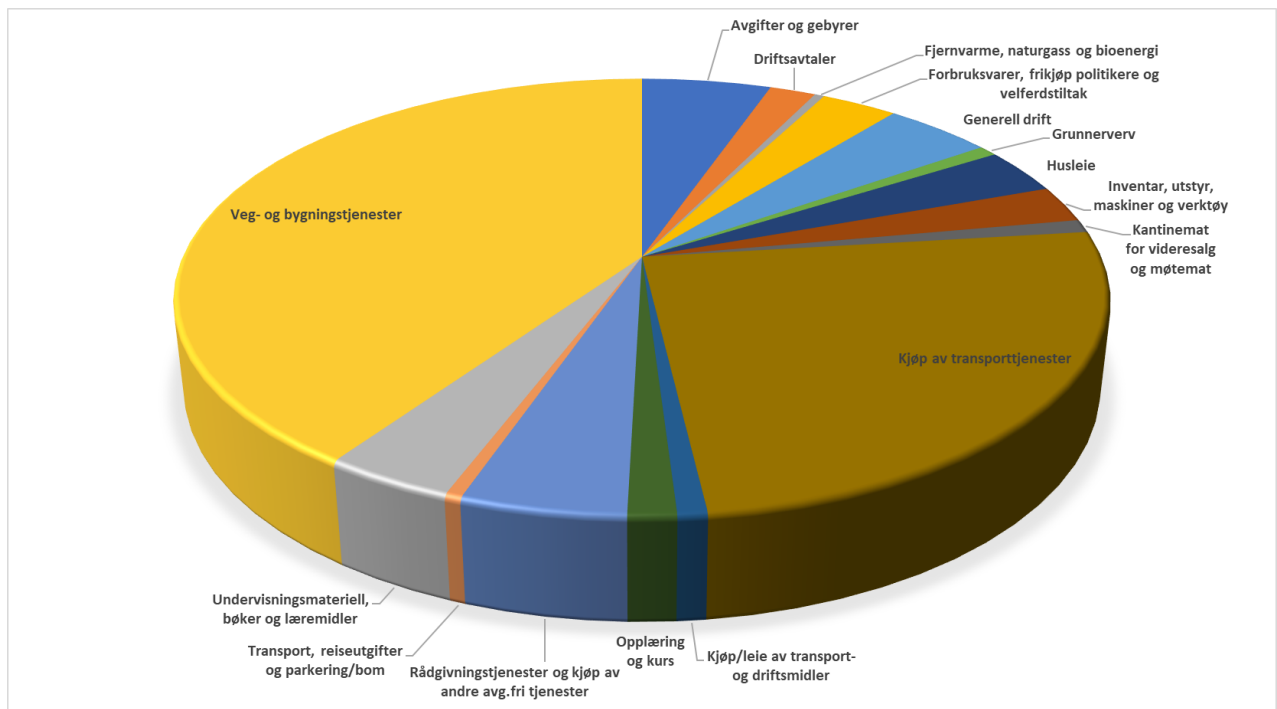
Tallene som ligger til grunn for figur 1, 2 og 3 har blitt prognostisert til verdier per 31.12.2020.

Fylkeskommunens forventede forbruk som vist i figur 1, er satt sammen av lønn, innkjøp, tilskudd og annet.

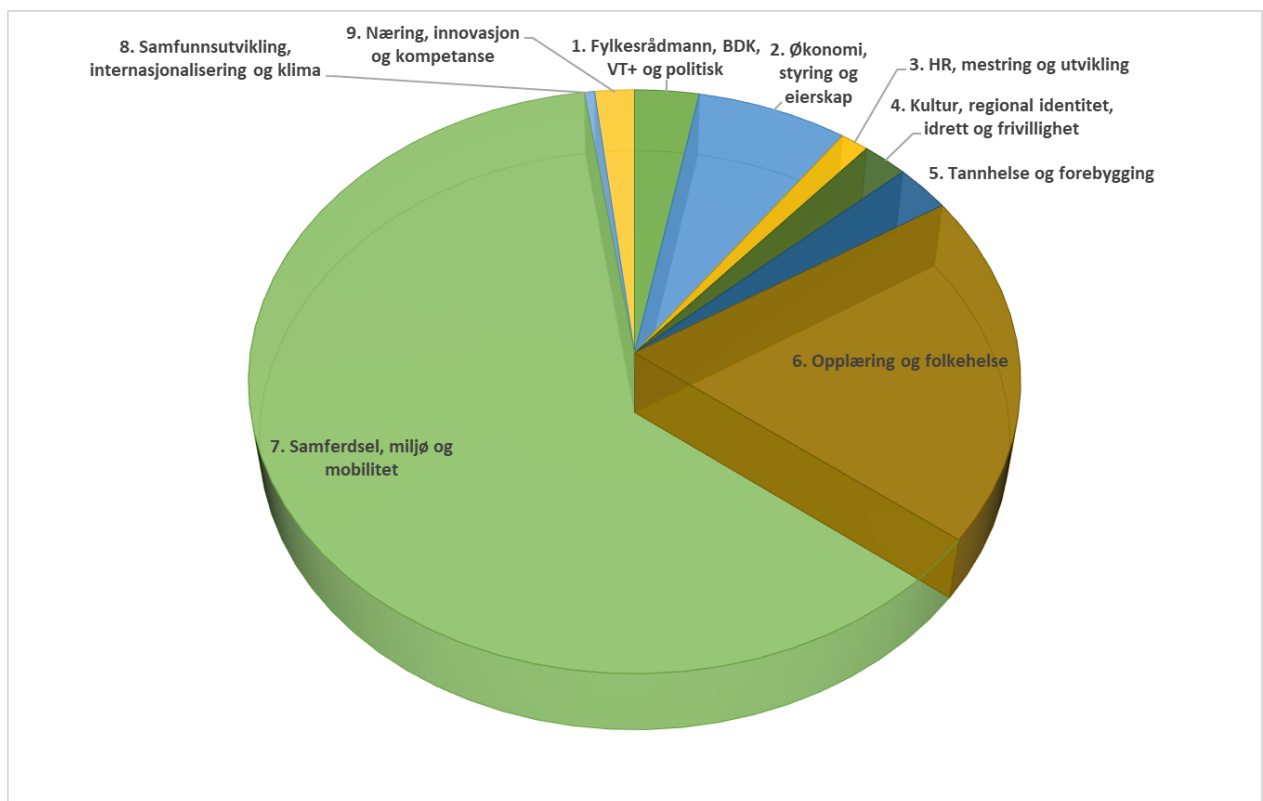
Figur 1: Fylkeskommunens forventede forbruk i 2020.

I figur 2 nedenfor fremkommer fylkeskommunens utgifter til innkjøp fordelt på ulike kategorier. Merk at fremstillingen inkluderer innkjøp til både drift og investering.

Figur 2: Kjøp av varer og tjenester fordelt på kategorier (fordeling per september 2020) fra mellom 3500-4000 leverandører.

Som vist i figur 3 nedenfor er det særlig to sektorer som skiller seg ut når det kommer til innkjøp; sektor for samferdsel, miljø og mobilitet, samt sektor for opplæring og folkehelse. I sektor for samferdsel, miljø og mobilitet er mesteparten bundet opp i rammeavtaler med lang tidshorison.

Figur 3: Kjøp av varer og tjenester fordelt på sektorer (fordeling per september 2020).

1.4 Bærekraftig samfunnsutvikling

Fylkeskommunen skal vise samfunnsansvar gjennom å etterspørre varer og tjenester som er produsert etter høye etiske, sosiale og miljømessige standarder. Anskaffelser skal følge lovpålagte krav til miljø, universell utforming, lærlingordning, etisk handel, sosiale hensyn, og lønns- og arbeidsvilkår. Det er derfor utarbeidet egne Seriositetsbestemmelser for fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at fylkeskommunen tar hensyn til livssyklus kostnader. Dette følger av § 5 i Anskaffelsesloven.

Lovpålagte krav skal implementeres gjennom tydelige krav i kontraktene og gjennom dialog og samarbeid med leverandørene.

1.5 Kompetanse

Riktig kompetanse er viktig for å gjennomføre anskaffelser i henhold til gjeldende lover og regler, og for å sikre formåls effektive, kostnadseffektive og bærekraftige anskaffelser. Fylkeskommunen skal styrke sin anskaffelseskompetanse for å sikre mål oppnåelse, leverandørutvikling og innovasjon. Prosesskompetansen må styrkes for å sikre at anskaffelsene gjennomføres på en effektiv måte.

Det vil være behov for å utvikle særlig kompetanse innen samfunnsansvar, herunder sosialt ansvar, miljøkrav og beregning av livssyklus kostnader.

1.6 Grensesnitt andre reglement, vedtak og føringer

I Anskaffelsesstrategien er det tatt hensyn til viktige føringer og rammene, og eksempler på disse er beskrevet nedenfor.

Eksterne føringer og rammer

- Lov om offentlige anskaffelser
- Offentleglova
- Forvaltningsloven
- Kommuneloven
- Personvernlova
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Konesjonskontraktforskriften
- Forskrift om lønn- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- Forskrift om plikt til bruk av lærlinger i offentlige kontrakter
- Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser
- Forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffelse av kjøretøy til veitransport
- Forskrift om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XVI punkt 6 om fastsettelse av regler for frister, datoer og tidspunkter
- Veiloven, håndbøker, forskrifter og retningslinjer
- Nasjonale sikkerhetsstrategier for IT
- Meld. St. 22 (2018–2019): Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser
- Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA)

- Rettspraksis
- Direktoratet for forvaltning økonomistyring (DFØ) - www.anskaffelser.no
- Nasjonalt program for leverandørutvikling (NHO, DFØ, KS, Forskningsrådet og Innovasjon Norge)

Interne føringer og rammer

Fylkeskommunens plansystem vektlegger helhetlig styring med et helhetlig sammenhengende plansystem: Fra kunnskapsgrunnlag, regional planstrategi, regionale planer, handlingsprogram, budsjett- og økonomiplan til virksomhetsplaner.

- Budsjett- og økonomiplan
- Regional Planstrategi (RPS)
- Seriøsitetsbestemmelsene
- Økonomireglement
- Delegasjonsreglement
- Etske retningslinjer for ansatte i fylkeskommunen
- Bygg reglement (skal utarbeides)
- Roller og ansvar i anskaffelsesprosessen (skal utarbeides)
- Sektorens egne kategori- og kontraktsstrategier/planstrategier
 - Samferdsel, miljø og mobilitets kontraktstrategi på vedlikehold av vei, med fokus på mer byggherre styrte kontrakter
 - Investeringsprosjekter på vei

2 Satsningsområder

2.1.1 Innovasjon

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser legger til rette for økt dialog og samspill med leverandører i forbindelse med innovative anskaffelser. Dette er først og fremst en metode som handler om å tenke nytt i planleggingen og gjennomføringen av anskaffelsesprosessene. Dette kan gjøres:

- 1) Gjennom en grundig behovs- og brukerkartlegging.
- 2) Gjennom leverandørdialog få innspill på løsninger som kan dekke behovet.
- 3) Benytte ytelses- og funksjonsbeskrivelser som åpner for de innovative løsningene.

Ved større anskaffelser skal det vurderes hvordan behovet best kan dekkes og hvorvidt det kan tilbys alternative løsninger som åpner for bruk av nye metoder, modeller eller teknologi. Dette gjøres gjennom å benytte innovative anskaffelsesmetoder for å finne smarte og bærekraftige løsninger.

Gjennom aktiv bruk av innovative anskaffelser, og gjennom deltakelse i forskningsdrevet innovasjon, skal fylkeskommunen bruke sin markedsinnflytelse og innkjøpskraft. Målet er å understøtte og øke hastigheten på en nødvendig grønn omstilling både i offentlig og privat sektor.

Fylkeskommunen skal bidra til å underbygge privat sektors forberedelse på å dekke nye behov som vil kunne komme i markedet. Dette vil kunne forsterke bedriftenes markedsposisjonering, og kan bidra til regional næringsutvikling.

2.1.2 Verdiskaping gjennom grønn omstilling

I Regional Planstrategi (RPS) er satsingsområdet *verdiskaping gjennom grønn omstilling* spesielt løftet frem. Fylkeskommunen har et mål om å kutte de direkte klimagassutslippene i regionen med 60 prosent innen 2030, sammenlignet med 2009. Bærekraftsmålene, spesielt nr. 13 «Å stoppe klimaendringene», er et godt eksempel på en kompleks samfunnsutfordring som krever samarbeid for å løses.

Gjennom rollen som samfunnsutvikler skal fylkeskommunen støtte opp om og legge til rette for gode klimainitiativ i regionen. Fylkeskommunen har et ansvar for å bringe aktørene sammen og legge til rette for klimasmarte løsninger, blant annet gjennom klima- og energinettverket. Dersom verdiskapingen i regionen øker samtidig som klimagassutslippene går ned, vil dette bidra til verdiskaping gjennom grønn omstilling.

Fylkeskommunen skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremmer klimavennlige løsninger, jf § 5 i Anskaffelsesloven. Videre skal fokuset på utslippskutt i forbindelse med anskaffelser økes.

Fylkeskommunen skal påvirke leverandørmarkedet gjennom å stille tydelige klimakrav.

Klimaplanene fra gamle Vestfold¹ og Telemark² fylker er foreslått videreført. Begge disse fremmer offentlig anskaffelser som et viktig satsningsområde for reduksjon av klimagassutslipp. I Vestfold sin klimaplan er en av strategiene at «Offentlige innkjøp skal stimulere til grønn innovasjon». I Telemark sin regionale klimaplan er et av satsingsområdene «Sirkulær økonomi gjennom offentlige anskaffelser».

3 Visjon og hovedmål

3.1 Visjon

Fylkeskommunens anskaffelser skal gjøres *profesjonelt, effektivt og virkningsfullt*.

3.2 Hovedmål

Anskaffelser skal bidra til best mulig verdiskaping til lavest mulig ressursbruk.

Fylkeskommunen skal gjennomføre anskaffelser på en slik måte at følgende oppnås:

- *At det gjennomføres økonomisk effektive anskaffelser*
Med dette menes standardisering av prosesser, bedre styringsinformasjon, rett kvalitet, riktige priser, lave levetidskostnader, god kontraktsoppfølging og tilfredse brukere.
- *At det legges til rette for bruk av innovative løsninger*
Med dette menes å stimulere til produkt- og leverandørutvikling gjennom dialog og samarbeid

¹ https://www.vtfk.no/globalassets/vtfk/dokumenter/samfunnsutvikling-internasjonalisering-og-klima/klima-miljo-og-internasjonalisering/klima/regionale-planer/vfk_regional_plan_aug_2016_korr_02.pdf

² <https://www.vtfk.no/globalassets/vtfk/dokumenter/samfunnsutvikling-internasjonalisering-og-klima/klima-miljo-og-internasjonalisering/klima/regionale-planer/regional-klimaplan-for-telemark-2019-2026-1.pdf>

med leverandører og andre aktører.

- *At anskaffelsene er bærekraftige*
Med dette menes miljøvennlige anskaffelser, etisk handel og løsninger som bidrar til forebygging mot svart arbeid og sosial dumping.
- *At det holdes en høy etisk standard i hele anskaffelsesprosessen og ivaretagelse av regelverket.*
Med dette menes at fylkeskommunens verdier, holdninger og kultur fremmer etisk atferd og bidrar til å hindre korrupsjon. I tillegg til at lover, forskrifter og retningslinjer skal følges.
- *At fylkeskommunen i størst mulig grad legger forholdene til rette for deltakelse av lokale og regionale næringsdrivende*

4 Delmål

4.1 Generelt

For å oppnå hovedmålene, og basert på hovedutfordringene til fylkeskommunen, skal følgende fire områder prioriteres i strategiperioden:

1. *Anskaffelser skal bidra til bedre behovsdekning og møte fremtidens behov.*
2. *Anskaffelser skal bidra til effektiv tjenesteproduksjon gjennom bedre ressursutnyttelse.*
3. *Anskaffelser skal gjennomføres raskere, enklere og digitalt.*
4. *Anskaffelser skal bidra til ivaretagelser av samfunnsansvar.*

4.1.1 Bidra til bedre behovsdekning og møte fremtidens behov

Fylkeskommunen skal ha et strategisk syn på anskaffelser. Behov skal vurderes åpent og defineres basert på en grundig og bred involvering av alle interessenter, både fagpersoner og brukere.

Fylkeskommunen skal arbeide aktivt for å utvikle leverandørmarkedene. Det skal i størst mulig grad stimuleres til regional utvikling og innovasjon.

TILTAK

1. Utvikle strategisk anskaffelseskompetanse hos ledere og de som gjennomfører anskaffelser.
2. Bygge en virksomhetskultur med forståelse for anskaffelsesarbeidets betydning for fylkeskommunens resultater og omdømme.
3. Foreta en grundig vurdering av behovene og fokusere på brukernes behov.
4. Gjennom jevnlig behovskartlegginger fremskaffe oversikt over fremtidige behov.
5. Knytte innovasjon i anskaffelser til fylkeskommunens strategi for innovasjon, og som et strategisk og operativt verktøy for oppnåelse av fylkeskommunens mål.
6. Benytte innovasjonsmetodikk, herunder leverandørdialog og egnede anskaffelsesprosedyrer, der dette kan bidra til nødvendig nyteknisk og nyskaping som bidrar til bedre løsninger.
7. Fylkeskommunen er partner i «Nasjonalt program for leverandørutvikling» og skal aktivt benytte partnerprogrammet for å øke kompetanse om gjennomføring av innovative offentlige anskaffelser. NHO, KS, DFØ, Innovasjon Norge og Forskningsrådet er programansvarlige og NHO har prosjektlederansvaret gjennom et sekretariat.

8. Øke anvendelsen av ytelses- og funksjonskrav.
9. Ved store og/eller strategisk viktige anskaffelser skal det lages en konkret «Kontraksstrategi» eller «Prosjektbestilling» som synliggjør vurderinger og valg som er gjort i planleggingsfasen av anskaffelsen. Strategien skal gi et beslutningsgrunnlag for gjennomføring av anskaffelsen.
10. Tilrettelegge for regional næringsutvikling innenfor rammen av lover og regler

RISIKO

Det er en utfordring å kombinere langsiktige forpliktende avtaler, som gir gode betingelser og besparelser, med fleksibilitet som gir innovasjon og mulighet for dekning av behov som endrer og utvikler seg over tid.

STYRINGSPARAMETRE

- Oppfattet behovsdekning innenfor definerte vare- og tjeneste grupper målt gjennom årlig undersøkelse.
- Andel (prosentvis) av antall innovative anskaffelsesprosesser av totalt antall anskaffelser.
- Antall tilbydere i kunngjorte konkurranser.
- Antall regionale tilbydere i kunngjorte konkurranser.

RESULTATMÅL

- Økt anskaffelseskompetanse
- Høy avtaledekning
- Gjennomføre innovative anskaffelser

4.1.2 Bidra til effektiv tjenesteproduksjon gjennom bedre ressursutnyttelse

Anskaffelser skal sees i sammenheng med den totale ressursbruken i fylkeskommunen.

Optimal utnyttelse av og kvalitet på anskaffelsene for økt og/eller bedre tjenesteproduksjon.

Det skal være en lett tilgjengelig avtaleportefølje som gir økonomisk gevinst gjennom standardisering, effektivisering og samordning av anskaffelsene.

Det skal være høy lojalitet til bruk av fylkeskommunens avtaler.

Anskaffelser som skal gjennomføres i henhold til Anskaffelsesforskriftens del II, del III, del IV og del V skal drøftes med Sektor for Økonomi, styring og eierskap ved Konsernstyring Anskaffelser i forkant av anskaffelsen. Samferdsel, miljø og mobilitet skal involvere Sektor for Økonomi, styring og eierskap ved Konsernstyring Anskaffelser når dette er relevant.

Det skal være anledning til å delta i formelle og uformelle innkjøpssamarbeid med andre når dette sparer fylkeskommunen for transaksjonskostnader, bidrar til bedre avtalebetingelser eller regional utvikling.

Livsløpskostnader skal vektlegges, så langt det er mulig, i relevante anskaffelser.

TILTAK

1. Sektor for Økonomi, styring og eierskap ved Konsernstyring Anskaffelser skal inngå og forvalte fylkeskommunens samkjøps- og rammeavtaler når det foreligger sammenfallende behov i organisasjonen og dette gir økonomisk effekt. Dette skal skje på grunnlag av årlig analyse.

2. Tydeliggjøre leders ansvar for å bruke rammeavtalene og bruke disse korrekt ved innkjøp av varer og tjenester. Leder skal sikre at bestiller- og attestasjonsrollen foretas av medarbeidere med nødvendig kompetanse, og ha interne rutiner som sikrer at rammeavtaler følges.
3. Brudd på avtalelojalitet rapporteres til overordnet administrativ ledelse i fylkeskommunen som følger opp med tiltak.
4. Anskaffe analyseverktøy som i størst mulig grad er digitale og enkle å bruke.
5. Det skal kunne måles besparelser på avtaler og synliggjøre gevinstrealisering for gjennomførte anskaffelser.
6. Gradvis etablere kategoristyring med innkjøpskategorier med dedikerte anskaffelsesteam som innehar kompetanse på produkter og/eller tjenester innenfor sitt fagområde. Potensiale for besparelser, modenhet og risiko legges til grunn for prioriteringen. Det skal lages en egen strategi for kategorien.
7. Etablere gode modeller for kontraktsoppfølging i fylkeskommunen for å sikre at kontraktens intensjoner ivaretas.
8. Etablere tettere innkjøps samarbeid med andre interne og eksterne virksomheter.
9. Etablere hensiktsmessige møteplasser for erfarings- og informasjonsutveksling mellom fylkeskommunen og andre fylkeskommuner, kommuner, Staten, og leverandørmarkedet.

RISIKO

Manglende kompetanse og ressurser til å etterleve tiltakene. Manglende planlegging kan føre til at fylkeskommunen kjøper gårdsdagens løsninger på morgendagens utfordringer.

STYRINGSPARAMETRE

- Andel av totalt kjøp via rammeavtaler
- Antall rammeavtaler
- Antall leverandører
- Avtalelojalitet
- Strukturert og tett leverandør oppfølging av de største, og/eller strategisk viktigste leverandørene

RESULTATMÅL

Måle de ovennevnte styringsparameterne, og sette realistiske mål.

4.1.3 Anskaffelser skal gjennomføres raskere, enklere og digitalt

Gjennomføring av anskaffelser skal kjennetegnes av effektivitet og etterlevelse av regelverket.

TILTAK

1. Benytte elektroniske konkurransegjennomførings- og kontraktsadministrasjonsverktøy.
2. Ved behov innføre elektroniske verktøy for flere deler av anskaffelsesprosessen.
3. Ha oppdaterte veiledere, maler og verktøy til bruk i fylkeskommunens anskaffelsesprosesser basert på «Best innkjøpspraksis, eksempelvis DFØ www.anskaffelser.no».
4. Benytte standardkontrakter for å sikre gjennomtenkte og balanserte kontraktsvilkår som er kjent i leverandørmarkedet.
5. Anskaffelsesprosesser der kontraktsverdien overstiger nasjonal terskelverdi, eller som er av strategisk viktighet skal prioriteres.

RISIKO

Teknologiske hindringer, særlig knyttet til integrasjon mellom ulike systemer. Kompliserte regler og føringer. Et omfattende, og til dels komplisert, regelverk og føringer kan vanskeliggjøre anskaffelsesprosessene.

STYRINGSPARAMETRE

- Antall gjennomføre konkurranser gjennomført i fylkeskommunens elektroniske konkurransegjennomføringsverktøy.
- Ressursbruk i anskaffelsesprosessene.
- Etterlevelse av anskaffelsesregelverket (stikkprøvekontroller).
- Øke andel leverandører som tilbyr eHandel, særlig innenfor tjenesteleveranser.
- Total omsetning via eHandel.
- Andel elektroniske faktura i EHF.

RESULTATMÅL

Måle de ovennevnte styringsparameterne, og sette realistiske mål.

4.1.4 Vise samfunnsansvar i anskaffelsene

Anskaffelsene skal redusere klima- og miljøbelastningen, påvirke arbeidsforhold, sikre respekt for grunnleggende menneskerettigheter og sikre like konkurransevilkår og fremtidig konkurransekraft for næringslivet.

Samfunnsansvarlige anskaffelser skal bidra til å sikre godt omdømme og tillit til offentlig anskaffelsesvirksomhet.

TILTAK I REGIONAL PLANSTRATEGI

Regional Planstrategi trekker frem følgende tiltak som spesielt viktige:

1. Fylkeskommunen skal "Stille klima- og miljøkrav i offentlige anskaffelser. Øke kompetansen og avklare handlingsrom innen økonomiske rammer og lovverk for å ta mer miljøhensyn ved kjøp av varer og tjenester. Bruke dette også i planleggingen av kjøpet, for å ta hensyn til livssyklus kostnader og miljømessige konsekvenser. Dette omfatter både konkrete krav og tildelingskriterier som vektlegger miljø, innen f.eks. kollektivtransport, byggeplasser, bygg og veidrift. Bruke mer klimavennlige materialer ved nye byggeprosjekter for både bygg og veianlegg, basert på helhetlige analyser (LCA/LCC-analyser)".
2. Fylkeskommunen skal "Modernisere og forenkle kontrakter for fylkesveg. Prioritere innen investering, drift og vedlikehold for god framkommelighet og trafiksikkerhet langs fylkesvegnettet. Innovasjon skal inngå i utarbeiding av driftskontrakter med modernisering og sensorteknologi. Porteføljestyling av investeringsprosjekter og nye klima- og miljøløsninger skal tas i bruk innen veibygging og -vedlikehold."
3. Fylkeskommunen skal "Arbeide for utslippsfrie byggeplasser. Utlyse alle byggekontrakter med krav til fossilfri byggeplass og tilstrebe utslippsfrie byggeplasser så langt det er mulig."

ANDRE TILTAK

1. Prioritere innkjøpsområder ut fra hvor det har størst effekt av at det stilles gode og effektive miljøkrav.
2. Bidra til målsetningen om 60 prosent utslippskutt i 2030, sammenlignet med 2009.
3. Som hovedregel gå for plussstandard på nybygg.

4. Fremme økt resirkulering, gjenbruk, redesign og deling. Alltid vurdere alternative løsninger og unngå nyanskaffelser hvis det er mulig.
5. Det skal legges til rette for størst mulig ombruk og materialgjenvinning.
6. Stille krav om deltakelse i returordninger, miljøsertifisering (Miljøfyrtårn, ISO 14001, EMAS etc) og/eller stille krav til miljømerkede produkter (Svanen, EU-blomsten mm) der dette er mulig.
7. Beregne leveransens kostnad ut fra et livssyklusperspektiv. Klima- og miljøavtrykk og ressursbruk gjennom levetiden - fra produksjon, forbruk og til avfallsfasen - skal inngå i beregningene, og legge føringer for hvilke løsninger som blir valgt.
8. I størst mulig grad etterspørre fossilfri frakt av varer og tjenester som leveres til fylkeskommunen.
9. Bidra til å redusere emballasje i forbindelse med anskaffelser.
10. Unngå kjøp av engangsartikler, med mindre det er god grunn til dette, eksempelvis helse.
11. Etterspørre kortreiste varer og tjenester.
12. For anskaffelser hvor det foreligger en høy risiko for brudd på menneskerettigheter (høyrisikoanskaffelser) skal det benyttes særskilte kontraktsvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden», eksempelvis benytte de nasjonalt anbefalte kontraktsvilkårene til DFØ på www.anskaffelser.no.
13. Årlig vurdere risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og miljøbelastning ved kommende anskaffelser.

RISIKO

Manglete kompetanse og ressurser til å gjennomføre tiltakene.

STYRINGSPARAMETRE

- Dokumentert årlig risikovurdering.
- Andel inngåtte avtaler på høyrisikoprodukter/tjenester hvor samfunnsansvar er ivaretatt.

RESULTATMÅL

Det skal gjennomføres anskaffelser hvor klima og miljø hensyn er ivaretatt.

Det skal gjennomføres livsløpsanalyser i forbindelse med alle vei- og byggeprosjekter hvor dette er relevant.

5 Implementering

5.1 Måling og rapportering

Anskaffelsesstrategien er vedtatt i Fylkestinget og skal gjøres kjent for alle medarbeidere.

Fylkesrådmannen har det overordnede ansvaret for gjennomføring av anskaffelsesstrategien. Alle ansatte har et ansvar for å bidra til at målene i anskaffelsesstrategien nås.

Anskaffelsesstrategien skal konkretiseres i en årlig handlingsplan som vedtas i ledergruppen og gjelder for påfølgende år. Sektor for Økonomi, styring og eierskap ved Konsernstyring Anskaffelser har ansvar for å lage handlingsplanen. Alle sektorene skal også årlig utarbeide lokale tiltaksplaner. De lokale tiltaksplanene skal være integrert i den årlige handlingsplanen.

Direktører og utviklingsledere følger opp strategien gjennom de ordinære årshjulsprosessene og implementerer tiltak i Budsjett- og økonomiplan. Rapportering på de viktigste tiltakene vil inngå i fylkeskommunens årsberetning.

Sektor for Økonomi, styring og eierskap ved Konsernstyring Anskaffelser har ansvar for å koordinere arbeidet og rapportere på fremdrift.

5.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges til grunn at fylkeskommunens ansatte følger anskaffelsesstrategiens føringer og gjennomfører strategiens tiltak innenfor vedtatte budsjetter i strategiperioden.

Gjennomføring av alle tiltak vil kreve mer rådgivning og bistand til oppfølging av anskaffelser og kontrakter. Dette vil kreve ytterligere ressurser.

5.3 Kritiske suksessfaktorer

For å lykkes med implementering av anskaffelsesstrategien er det viktig at:

- Anskaffelsesstrategien er forankret fra topp til bunn i fylkeskommunen.
- Alle anskaffelser gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk og interne rutiner, og at kontrakter etterleves.
- Handlingsrommet i regelverket benyttes ved gjennomføring av bærekraftige og innovative anskaffelser.
- Det settes av tilstrekkelig med tid og ressurser til gjennomføring av utviklingsoppgaver og implementering av tiltakene i strategien. Dette gjøres gjennom å:
 - Benytte kompetanse hos ressurspersoner i øvrige avdelinger og enheter som allerede gjennomfører anskaffelsesrelaterte oppgaver
 - Forenkle og effektivisere saksbehandling
 - Legge til rette for å benytte eksterne ressurser ved behov
 - Digitalisere anskaffelsesprosesser i størst mulig grad
- Informasjon om anskaffelsesstrategien kommuniseres ut til hele fylkeskommunen og at det rapporteres på måloppnåelse
- Det skal lages en handlingsplan som inneholder konkrete tiltak, kvantifiserbare mål, klare frister og definerte ressursbehov.

5.4 Gevinstrealisering

Ved strategiens utløp skal oppnådde fordeler og effekter dokumenteres. Det er et krav fra staten om at en årlig effektivisering 0,5 prosent av de totale driftsutgiftene i fylkeskommunen. Denne anskaffelsesstrategien skal bidra til slik effektivisering.

5.5 Tilgjengeliggjøring av strategi

Anskaffelsesstrategien publiseres på fylkeskommunens nettsider og internt (Innsida).

6 Transport til ansatte og politikere på tjenestereise

Når Vestfold og Telemark fylkeskommune dekker transport til ansatte og politikere på tjenestereise, skal det benyttes aktører som anerkjenner retten til å fagorganisere seg og som opererer med ryddige forhold for sine ansatte.